

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 58/2022-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED]

[REDACTED] proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 232/2021 z 29. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 10. decembra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou žiadala zrušenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 232/2021 z 29. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka zároveň požiadala ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, čo odôvodnila nepriaznivou finančnou situáciou.

2. Z ústavnej sťažnosti, ktorú podala v mene sťažovateľky jej dcéra [REDACTED], a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 C 66/2010 domáhala určenia neplatnosti závetu svojej alebojej sestry. Okresný súd rozsudkom č. k. 14 C 66/2010 z 22. novembra 2016 zamietol žalobu sťažovateľky. Proti uvedenému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom Krajský súd

v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7 Co 329/2017 z 29. apríla 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol. Dôvodom odmietnutia dovolania bola absencia povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní napriek riadnemu poučeniu krajským súdom. Sťažovateľka sa síce obrátila so žiadosťou o pridelenie právneho zástupcu na Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“), avšak rozhodnutím centra č. k. KaTT/17415/2020 zo 14. júla 2020 sťažovateľke nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok. Proti rozhodnutiu centra sťažovateľka správnu žalobu nepodala. Najvyšší súd tiež zdôraznil, že nezistil porušenie princípov spravodlivého konania procesným postupom súdu prvej inštancie z dôvodu nedostatku právneho zastúpenia sťažovateľky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že napriek jej snahe vo viac ako ročnom trvaní sa jej nepodarilo nájsť advokáta ochotného zastupovať ju „*pro bono*“. Sťažovateľka zároveň uviedla, že trvá na neplatnosti závetu poručiťky a ide jej predovšetkým o „*ľudskoprávny rozmer pre obe strany*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľky neobsahuje (a to bez ohľadu na to, že sťažovateľka žiada o ustanovenie právneho zástupcu, pozn.) žiadnu relevantnú argumentáciu (konkrétne skutkové a právne dôvody), ba ani samotné označenie práv, ktoré mali byť napadnutým uznesením najvyššieho súdu porušené [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Argumentácia v nej obsiahnutá je vedená výlučne vo všeobecnej rovine námietok, ktoré vyjadrujú subjektívnu nespokojnosť sťažovateľky s odmietnutím jej dovolania najvyšším súdom, ktorý nezohľadnil jej ťažkú životnú situáciu, ako aj s dôvodmi, pre ktoré považuje závet poručiťky za neplatný. Podstatná časť ústavnej sťažnosti sa vyznačuje značne neurčitým a nezrozumiteľným obsahom súvisiacim aj s tým, že je spísaná ťažko čitateľným rukopisom.

6. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov Ústavy

Slovenskej republiky, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Uvedené tak zakladá dôvod aj na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

7. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka spísala ústavnú sťažnosť sama (resp. s pomocou dcéry) a zároveň požiadala o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd sa, zohľadniac materiálny prístup k ochrane jej práv, v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu a dospel k záveru, že argumentácia najvyššieho súdu v ňom obsiahnutá je dostatočná, jasná, zrozumiteľná a nepopiera podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

8. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. e) CSP, pretože nebola splnená osobitná podmienka dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP, čo znemožnilo uskutočniť dovolací prieskum. Najvyšší súd vychádzal v konaní o dovolaní sťažovateľky z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich dovolacie konanie, ktoré explicitne ustanovujú obligatórnu povinnosť dovolateľa byť zastúpený advokátom s presne špecifikovanými výnimkami z tohto obligatórneho zastúpenia, ktoré však sťažovateľka nespĺňala.

9. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky poukazuje na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej požiadavka, aby bol opravný prostriedok na súde vyššej inštancie podaný advokátom, je bežným javom v rôznych členských štátoch Rady Európy (pozri Gillow proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok, 24. 11. 1986). Európsky súd pre ľudské práva tak v zásade akceptuje, pokiaľ vnútroštátne procesné predpisy vyžadujú, aby účastník bol v konaní pred najvyššími súdnymi inštaniami zastúpený advokátom (napr. Kröhnert proti Českej republike, rozhodnutie, 9. 10. 2001, č. 60224/00).

10. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom súdnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred všeobecným súdom vrátane dovolacích konaní.

11. Sťažovateľka bola v rozsudku krajského súdu riadne poučená o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, ako aj o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom. Z ústavnoprávneho hľadiska je tak podstatné, že sťažovateľka požiadala centrum o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, no pre nesplnenie podmienok jej tento nárok priznaný nebol, proti čomu sa ďalej sťažovateľka nebránila a ani nesplnomocnila advokáta na jej zastupovanie v dovolacom konaní. Sťažovateľka sa tak sama svojím vlastným pričinením

diskvalifikovala z preskúmania (vôbec) prípustnosti dovolania najvyšším súdom, čo zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

12. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014).

13. Keďže ústavný súd, ako to je v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto rozhodnutia uvedené, skonštatoval dôvody odmietnutia ústavnej sťažnosti jednak z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí, ako i jej zjavnej neopodstatnenosti, je evidentné, že by išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľky (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu